

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014–2020 rakenduskava 2018. aasta seirearuande kokkuvõte

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) rakenduskava 2014–2020 elluviimiseks on valitud 24 EMKF toetusmeetet, millest on 31.12.2018. seisuga edukalt käivitunud kõik prioriteedid, kokku 23 EMKF meetet. Ühe toetusmeetme (vesiviljelusalade potentsiaali suurendamine) avamise vajadus ei ole endiselt selge. Maaeluministeeriumi tellimusel on läbi viidud uuring „Vesiviljeluse laiendamiseks sobivaimate alade kaardistamise, vajalike infrastruktuuride arendamise ja innovatsiooniliste tehnoloogiate elluviidavus“. Uuringus on teadlaste poolt antud hinnang kalakasvatustilike mereveeliste asukohtade füüsilisele- ja keskkonnamahutavusele, arvestatud potentsiaalsete asukoha mahutavust, vee mahtu, vee liikuvust ja kasutatavat tehnoloogiat. Kuna meetme avamise eelduseks on vesiviljelusettevõtete konkreetne huvi kasvanduse rajamiseks EMKF vahendite toel välja arendatud alal, kuid sellist konkreetset huvi seni üles pole näidatud, siis antud meetme avamine ei ole veel selge.

Rakenduskava eelarveliste vahendite kogumaht on 129,1 miljonit eurot ning 31.12.2018 seisuga (kumulatiivselt) on kohustusi on võetud 67,7 miljoni euro eest (ehk üle poole fondi mahust), väljamakseid on teostatud 35,6 miljoni euro ulatuses (52% võetud kohustustest ning 27% fondi eelarvest), lõpetatud projektide arv on 394.

2018. aastal toimusid taotlusvoorud järgmiste meetmete osas:

- kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus (2 vooru);
- tootmis- ja turustamiskavade toetus;
- integreeritud mereseire arendamise toetus;
- kalalaeva energiatõhususe parendamise ja kliimamuutuste leevendamise toetus;
- merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse ning taastamise toetus;
- kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ühisinvesteeringute toetus;
- kalasadamate investeeringutoetus;
- kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtete energia- ja ressursiauditi tegemise toetus;
- kalapüügi- ja vesiviljelustoodete sertifitseerimise ning turu-uuringute tegemise toetus;
- püügivahendi parendamise toetus;
- vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus;
- kalanduse kontrolli ja järelevalve toetus (2 vooru);
- „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020“ tehnilise abi toetus.

Esimese prioriteedi raames teadlaste ja kalurite koostöötoetuse meetme vahenditega (eelarvega 5,8 mln eurot) jätkab tegutsemist eelmisel eelarveperioodil loodud Kalanduse Teabekeskus, mille

Ülesandeks on koguda, analüüsida ja jagada kalamajanduslikku teavet, infot vesiviljeluse, vesiviljelussaaduste töötlemise ja turustamise kohta ning avaldada koostöös teadlaste ja ettevõtjatega kalandus- ja vesiviljelusalast infot. Sarnane meede on käivitunud ka teise prioriteedi raames ning on suunatud vesiviljelussektoris teabe vahendamisele ning koondab kõikide valdkonna esindajate huve. Kalanduse Teabekeskus aitab koordineerida kalandus- ning vesiviljelussektori, kalureid koondavate organisatsioonide ning teadlaste koostööd, tellib ja koordineerib osapooltele huvi pakkuvaid uuringuid ja katseprojekte. Kalanduse teabekeskuse tegevuse lõpptähtaeg on 31. detsember 2022.

Kalanduse teabekeskuse korraldas 2018. aastal (jaanuar-detsember) mitmesuguseid kalandussündmusi, mis olid suunatud erinevatele sihtgruppidele (teabepäevad, koolitused, õpitoad, kalanädal, seminarid jne). Kalanduse teabekeskuse tellimisel valmisid 2018. aastal erinevad uuringud ja uurimused, üllitati ka erinevaid väljaandeid (käsiraamatud, kala-aabits, infovoldikud, aastaraamatud).

Esimese prioriteedi raames on edukalt käivitunud ka kalapüügi innovatsioonitoetusmeede, mille üheks eesmärgiks on soodustada kalandusettevõtjate ja teadusasutuste omavahelist koostööd. Kalapüügi innovatsioon hõlmab peamiselt erinevate tehnoloogiate testimist ja väljatöötamist, samuti säästlike ja keskkonnasõbralike lahenduste väljatöötamist kalapüügiks. Kuna tegemist on pikaajaliste teadusprojektidega (projektide lõpp 31.12.2022), siis 31.12.2018 seisuga on kõik projektitegevused alles pooleli, lõpetatud projekte ei ole. Perioodil 01.01.2018-31.12.2018 on kalapüügi innovatsiooni meetmes tehtud esimesed väljamaksed. Sarnane innovatsioonimeede on ellu kutsutud ka teise prioriteedi raames – innovatsioon vesiviljeluses. Vesiviljeluse innovatsioon hõlmab näiteks vähikasvatuse ressursi- ja keskkonnasäästlike lahenduste väljatöötamist, uute liikide kunstliku paljundamise ja kasvatamise tehnoloogiate väljaarendamist jne. Ka vesiviljeluse innovatsiooniprojektide lõpukuupäev on 31.12.2022 ning sarnaselt kalapüügi innovatsiooniprojektidega lõpetatud projekte ei ole ning projektiga seotud tegevusi alles teostatakse. Perioodil 01.01.2018-31.12.2018 on kasutatud eelarvelisi vahendeid 390 764 euro ulatuses. Kokku on I prioriteedi raames alates perioodi algusest väljamakstud toetust summas 3,5 miljonit eurot ning teise prioriteedi raames jäävad väljamaksed 1,7 miljoni euro kanti.

Kolmas prioriteet on suunatud ühise kalanduspoliitika elluviimise soodustamiseks, hõlmates nii kalandusandmete kogumise ja haldamise parandamist kui ka kalanduse järelevalve võimekuse ja efektiivsuse tõstmist. Kalanduse kontrolli ja järelevalve meetme raames on toetust saanud nii väikelaevade ja droonide soetamine kui ka kalanduse infosüsteemi uuendamine ja liidestamine riiklike andmekogudega ning kaluritele nutirakenduse tegemine kalapüügiga seonduvate andmete esitamiseks. Kokku on III prioriteedi raames välja makstud (alates perioodi algusest) 4,5 milj. eurot.

Neljas prioriteet on suunatud kalandusega seotud rannapiirkondade arengule. Kohalike algatusrühmade poolt juhitud meetme raames keskendutakse eelkõige rannapiirkondades kalandusega hõivatud isikute sissetulekute tagamisele ja sotsiaalse sidususe ning tööhõive arendamisele. Selleks toetatakse majandustegevuse mitmekesistamist rannapiirkondades, samuti ühistegevust. Kogukondade kaasamiseks piirkonna ja kalandussektori arendamiseks on oluline piirkondlike kohalike algatusrühmade tegevuse jätkamine ja toetamine. Piirkondade edasised arenguvajadused on seotud eelkõige töötlemise, turustamise ja mitmekesistamise arendamise jätkamisega ning peamiste lossimiskohtade (sadamad) kaasajastamisega, mis tagab

jätksuutliku arengu tulevikus ja aitab lõpuni viia kalandussektoris vajalikud struktuursed muudatused. Tööhõive kontekstis on eelkõige oluline olemasolevate töökohtade säilitamine. Kokku on IV prioriteedi raames tehtud väljamakseid 8,7 milj. euro ulatuses.

Viienda prioriteedi raames, mis on suunatud töötlemise ja turustamise edendamisele, on heaks kiidetud prioriteedi suurim toetusprojekt (toetusmaksumusega 6 milj. eurot), mille raames valmib kalakomponentide tehas. Kokku on V prioriteedi tehtud väljamakseid 14,5 milj. euro ulatuses.

Kuues prioriteet on suunatud integreeritud merenduspoliitika elluviimise soodustamiseks, hõlmates erinevaid toetatavaid tegevusi. Näiteks merekeskkonna alaste teadmiste parendamise toetuse raames hinnatakse nii veealuse müra mõju kalastikule, ohtlike ainete sisaldust kalades kui ka kaardistatakse keskkonnaohtlikke laevavrakke Eesti vetes. Esimesed väljamaksed prioriteedi raames tehti 2018. aastal.

2018. aasta sündmustest väärib eraldi väljatoomist 28. aprillil toimunud üle - Eestiline kalasadamate päev, mille raames külastas 23 sadamat kokku 25 000 inimest (võrdluseks – 2017. aastal esmakordselt toimunud avatud kalasadamate päeval osales 11 kalasadamat üle Eesti ja sadamatesse tehti ligi 6000 külastus). Avatud kalasadamate päeva rahastati „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” tehnilise abi toetuse meetmest.